

**UCHWAŁA NR XXXV/229/2017
RADY GMINY ZAKROCZYM**

z dnia 28 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.575, 1198, 1583, 1860) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zakroczym na lata 2017-2019, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Zakroczym

/-/ **Piotr Serwatka**

Załącznik
do Uchwały Nr XXXV/229/2017
Rady Gminy Zakroczym
z dnia 28 marca 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2017-2019
DLA GMINY ZAKROCZYM

Zakroczym 2017 r.

Spis treści	Str.
1. Wstęp.....	4
2. Diagnoza-stan problemu.....	5-7
3. Cele i zadania Programu.....	7
4. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019.....	7
5. Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019.....	8
6. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019.....	8-10
7. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Zakroczym.....	10
8. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019.....	10
9. Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019.....	10

I. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w gminie Zakroczym opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz.575 z późn.zm.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Rodzina to najważniejsza podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To w rodzinie dziecko nabywa wiedzy o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają integracji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca w rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Konieczne jest udzielania wsparcia rodzinom, by prawidłowo wykonywały swoje funkcje. Praca z rodziną powinna być podejmowana w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych, tak by nie odrywać dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny), zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności w gospodarstwie domowym. Jednakże trzeba podkreślić, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych zadań, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie tzw. rodzin problemowych bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej może spowodować ich degradację i skutkować różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Podstawa prawna programu

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r.poz.575 z późn.zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.z 2016 r. poz.930 z późn.zm)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz.1390 późn.zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz.487 z późn.zm)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz.224 z późn.zm.)

II. Diagnoza - stan problemu

Gmina Zakroczym położona jest w województwie mazowieckim, w powiecie nowodworskim. Powierzchnia gminy ogółem wynosi 71,42 km². Gmina obejmuje miasto Zakroczym oraz 17 sołectw. Siedzibą władz samorządowych gminy Zakroczym jest miasto Zakroczym.

Gminę Zakroczym zamieszkuje 6019 osób, wśród których 3068 stanowią kobiety, natomiast 2951 mężczyźni (dane z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Zakroczymiu stan na dzień 31.12.2016 r.), z tego:

- obszar miejski zamieszkuje 3158 osób,
- obszar wiejski zamieszkuje 2861 osób.

W 2016 roku z różnych form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakroczymiu skorzystało 481 rodzin (905 osób w rodzinach). Stanowi to 15 % udziału osób objętych pomocą GOPS w ogóle ludności gminy.

Z analizy sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2014-2016 zmalała liczba rodzin objętych wsparciem GOPS, jednakże wzrosła liczba rodzin którym, udzielano wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2014 r.			2015 r.			2016 r.		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
11	54	18	15	63	26	18	72	30

Rodziny z dziećmi, objęte pomocą GOPS w Zakroczymiu w latach 2014-2016 z podziałem na liczbę dzieci

Rok	Rodziny z dziećmi ogółem	Ogółem liczba osób	Rodziny z 1 dzieckiem	Rodziny z 2 dziećmi	Rodziny z 3 dziećmi	Rodziny z 4 dziećmi	Rodziny z 5 dziećmi	Rodziny z 6 i więcej dzieci
2014	162	588	59	53	34	8	4	3
2015	157	564	58	58	28	4	5	3
2016	132	465	53	52	18	4	2	3

Rodzina dysfunkcyjna to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji, w której:

- 1) występuje problem uzależnienia od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych lub zachowań,
- 2) występuje problem wykorzystywania seksualnego dzieci,
- 3) występuje problem przemocy fizycznej lub emocjonalnej,
- 4) niepełnosprawność lub przewlekła choroba, które uniemożliwiają prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich.

Podjętym rozważaniem na temat rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń takich jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne).

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niekiedy są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej dużego profesjonalizmu oraz zaangażowania.

Poniżej przedstawione są najczęstsze powody, dla których wymagana jest interwencja pomocy społecznej.

Powody przyznania pomocy w latach 2015-2016

<i>Powody trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>2015 rok</i>		<i>2016 rok</i>	
	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
Ubóstwo	288	592	304	524
Bezdomność	12	13	9	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	84	9	37
w tym : wielodzietność	12	74	6	31
Bezrobocie	301	622	166	334
Niepełnosprawność	68	87	56	73
Długotrwała lub ciężka choroba	114	219	114	204
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15	39	10	33
Przemoc w rodzinie	13	47	0	0
Alkoholizm	7	13	6	13

źródło: opracowania własne MPiPS-03-R

III. Cele i zadania Programu

Cel główny

Stworzenie systemu wsparcia rodzin biologicznych oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin.
2. Zapewnienie rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
3. Szeroka współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.
4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej poprzez wprowadzenie w rodzinie asystenta rodziny.
5. Podejmowanie działań w celu podniesienia poziomu społecznej świadomości dotyczącej roli rodziny jako podstawowego środowiska funkcjonowania człowieka.

IV. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

1. Dzieci i młodzież z rodzin z problemem dysfunkcji lub z rodzin zagrożonych dysfunkcją.
2. Rodzice i opiekunowie przeżywający trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Mieszkańcy gminy Zakroczym.

V. Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

1. Ograniczenie liczby dzieci trafiających do instytucjonalnych form pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie współpracy różnych grup społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania dziecka i rodziny.
3. Podniesienie kwalifikacji zawodowych zatrudnionych asystentów rodzin poprzez udział w szkoleniach, kursach oraz samokształceniu.
4. Zwiększenie kompetencji wychowawczych i samodzielności życiowych rodziców objętych wsparciem asystenta rodziny.

VI. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji	Wskaźniki
Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących				
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami, analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc	GOPS	lata 2017-2019	Liczba rodzin z dysfunkcją objętych wsparciem GOPS (dane z wywiadów środowiskowych)
2.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	GOPS	lata 2017-2019	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
3.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, prawnego, psychologicznego	GOPS, Gminny Punkt Konsultacyjny Pomocy Psychologicznej i Terapeutycznej w Zakroczymiu, PCPR w Nowy Dworzec Maz, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Maz.	lata 2017-2019	Liczba osób skierowanych do udzielenia pomocy w formie poradnictwa
4.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	GOPS	lata 2017-2019	Liczba wspólnych spotkań roboczych
5.	Motywowanie rodzin do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. skorzystanie z poradnictwa psychologicznego, terapii, regularnych spotkań z psychologiem	GOPS, GZI, GKRPA	lata 2017-2019	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące

6.	Dążenie do reintegracji rodzin dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej	GOPS, GZI, GKRPA, placówki oświatowe, PCPR	lata 2017-2019	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, liczba dzieci, które wróciły do rodziny.
7.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	GOPS	Lata 2017-2019	Liczba rodzin objętych asystenturą
8.	Współfinansowanie zgodnie z ustawą pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Gmina Zakroczym GOPS	lata 2017-2019	Liczba umieszczonych dzieci
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka				
9.	Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom ubogim	GOPS	Lata 2017-2019	Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą
10.	Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci	GOPS	Lata – 2017-2019	Liczba dzieci korzystających z posiłków
11.	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin najuboższych	GOPS	Lata 2017-2019	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku
12.	Organizacja spotkań integracyjnych (wigilia , Dzień Dziecka) we współpracy z placówką wsparcia dziennego	GOPS, stowarzyszenie	lata 2017-2019	Liczba dzieci korzystających ze świetlicy,
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców				
13.	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodzin przeżywających trudności	GOPS	Lata 2017-2019	Liczba przeprowadzonych diagnoz
14.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	GOPAS, GKRPA	Lata 2017-2019	Liczba osób skierowanych na leczenie
15.	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie	GOPS, GZI	Lata 2017-2019	Liczba założonych i zamkniętych Niebieskich kart
16.	Organizacja szkoleń i spotkań dla rodziców w ramach wspierania funkcji opiekuńczo-wychowawczych	GOPS, GZI	Lata 2017-2019	Liczba osób biorących udział w spotkaniach
17.	Udział pracowników socjalnych i asystentów rodzin w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny	Lata 2017-2019	Liczba osób biorących udział.
18.	Realizacja projektów unijnych na rzecz wspierania rodziny	GOPS, organizacje pozarządowe	Lata 2017-2019	Liczba osób biorących udział w projekcie

19.	Wspierania działalności placówki wsparcia dziennego	GOPS	Lata 2017-2019	Liczba dzieci objętych wsparciem , liczba inicjatyw

VII. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Zakroczym

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakroczymiu
2. Urząd Gminy w Zakroczymiu
3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny, działający przy GOPS w Zakroczymiu
4. Posterunek Policji w Zakroczymiu
5. Placówki oświatowe z terenu gminy Zakroczym
6. Podstawowa Opieka Zdrowotna w Zakroczymiu
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakroczymiu
8. Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne
9. Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Maz.
10. Kuratorzy sądowi
11. Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Maz.

VIII. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) środki własne gminy,
- 2) dotacje z budżetu państwa,
- 3) środki unijne.

IX. Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakroczymiu będzie corocznie przedkładał Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu i osiągniętych efektów w rocznym sprawozdaniu z działalności Ośrodka.

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę i analizę skuteczności podejmowanych działań.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakroczymiu przy współpracy z następującymi instytucjami:

- 1) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 2) Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym,
- 3) Posterunkiem Policji,
- 4) Placówkami oświatowymi i kulturowymi,
- 5) sędziami i kuratorami Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego,
- 6) zakładami opieki zdrowotnej,
- 7) organizacjami pozarządowymi,
- 8) asystentami rodziny oraz rodzinami wspierającymi.